

KOMMUNERNA TAR ÖVER FÖRPACKNINGSINSAMLINGEN FRAMGÅNG ELLER HAVERI?

INNEHÅLL

INLEDNING	3
1. ÅTERVINNING IDAG	4
2. PRODUCENTANSVAR FÖR FÖRPACKNINGAR	4
3. NY LAGSTIFTNING	5
4. KOMMUNERNAS KLIMATMÅL	7
5. UPPHANDLINGAR OCH LEVERANSER	8
6. ANALYS	9
SEX FÖRSLAG TILL KOMMUNERNA	10
1. UPPHANDLA NU OCH SMART – VAR FÖRBEREDDA	10
2. UNDVIK ONÖDIGA TRANSPORTER	10
3. VISA PÅ FLEXIBILITET	10
4. LÄR AV VARANDRA	10
5. SKAPA EN GEMENSAM FÄRDPLAN	10
6. KOMMUNICERA	10

INLEDNING

Mängden avfall har ökat konstant i Sverige de senaste 50 åren. Sedan 1975 till 2020 har hushållsavfallet¹ ökat med cirka 81 procent – från 2,6 miljoner ton till drygt 4,8 miljoner ton. Strävan efter cirkularitet och behovet av att minska avfallet har dock ökat de senaste decennierna. Medvetenheten om att jordens resurser är ändliga har ökat. Därmed ökar strävan efter att sluta kretsloppet och betrakta avfallet som en resurs. Detta har resulterat i att mängden hushållsavfall som återvinns har ökat från 60 till 99,1 procent under samma period.²

Av allt avfall i Sverige under 2022 bestod 15 procent av förpackningar.³ Svenskens förmåga att återvinna förpackningar är därmed en viktig parameter för att lyckas minska mängden avfall. Vid årsskiftet 2023/2024 överförs ansvaret för att samla in och transportera förpackningar från producenterna till kommunerna. Lagändringen innebär dock omfattande förändring av den verksamhet inom kretslopp och avfall som kommunerna driver idag.

Vi på Verdis anser att lagändringen i sig är bra, eftersom denna förhoppningsvis kommer att leda till att varje part, kommun, förpackningsproducent och transportör kan fokusera på sin huvudverksamhet. Förhoppningen är även att ändringen kommer att generera färre transporter och ökad återvinning, om ansvarsövergången sker på ett välplanerat och strukturerat sätt. Dock är vi oroade över att det är få kommuner som har påbörjat planeringen av förändringen, vilket är tydligt vid upphandlingar av avfallstjänster. Med den här rapporten vill vi uppmärksamma behovet av att landets kommuner agerar och börjar planera för att upphandla tjänster på ett sätt som är anpassat efter att även samla in förpackningar. Verdis vill vara en samarbetspartner till våra uppdragsgivare och bidra till en positiv utveckling av vår bransch.

För att andelen återvunna förpackningar ska fortsätta att öka och att takten på arbetet ska tillta behövs incitament. Det får inte vara för krångligt eller kräva för stor ansträngning att återvinna förpackningar. Sett till exempelvis plast, som är ett materialslag där många förpackningar i stället hamnar i soporna och som dessutom utgör en stor miljö- och klimatbov, är det viktigt med åtgärder som underlättar för hushållen att återvinna dessa förpackningar. Det ska vara lätt att samla in förpackningarna för vidare hantering. Därför föreslog förra regeringen nya lagkrav om fastighetsnära insamling av förpackningar som kommer att innebära förändringar för såväl kommuner som fastighetsägare och leverantörer av insamling och transport av kommunalt avfall.

Den nya lagstiftningen kommer att innebära att transporterna förändras samtidigt som kommunerna arbetar för att uppnå nationella och lokala mål om bättre stadsmiljö och minskade koldioxidutsläpp, där fossilfria drivmedel och färre transporter är viktiga faktorer. Den nya lagstiftningen är ett välkommet initiativ, men innebär också en stor omställning från ett närmare trettio år gammalt system.

Den här rapporten tar upp bakgrunden till det förändrade insamlingsystemet för förpackningsavfall och vad dessa ändringar kommer att innebära i praktiken. I slutet av rapporten presenteras en analys och fem förslag för hur kommunpolitikerna genom flexibilitet, kunskapsdelning, gemensam färdplan och information kan genomföra en lyckad och långsiktig övergång till det nya systemet. Det mest kritiska för att lyckas är dock att kommunerna inser hur stor förändringen är och påbörjar arbetet med att ta över det operativa ansvaret redan idag.

1 Termen hushållsavfall byttes år 2020 till det EU-rättsliga begreppet kommunalt avfall, vilket inkluderar en större mängd avfall, bl.a. från livsmedelsbutiker och detaljhandel.

2 <https://www.sopor.nu/fakta-om-avfall/statistik/>

3 Svensk avfallshantering 2022, Svenskt Avfall, s. 7

1. ÅTERVINNING IDAG

Svenskarna har blivit sämre på att återvinna under det senaste året. Under 2021 uppnådde Sverige fyra av de nio återvinningsmål som satts upp nationellt. År 2022 hade denna uppnådde vi endast två av nio mål, målen för återvinning av konserverburkar och aluminiumförpackningar.⁴

Under år 2022 sattes 662 000 ton förpackningar på marknaden i Sverige.⁵ Cirka 65 procent av denna volym materialåtervanns under samma år, vilket också är Sveriges årliga återvinningsmål.⁶ Hur mycket som produceras, samlas in och återvinns skiljer sig mellan olika förpackningsmaterial. Metallförpackningar är det förpackningsslag som vi är bäst på att återvinna, av dessa förpackningar är det 89 procent som materialåtervinns. Det är långt över det nationella återvinningsmålet om att 50 procent av alla metallförpackningar ska återvinnas. Av alla plastförpackningar, inklusive PET-flaskor med pant, var det däremot endast 35 procent som materialåtervanns under 2022. Sveriges och EU:s materialåtervinningsmål för plast är att 55 procent av förpackningarna ska återvinnas från och med år 2030.⁷

I nuläget ökar mängden plastavfall och en stor del förbränns i stället för att bli nya produkter. I Sverige har plastanvändningen ökat med 30 kg per invånare och år mellan år 2010 och 2017. Ett problem med plast är att den tenderar att hamna i naturen. Eftersom plast som hamnar i naturen har en negativ påverkan på människor, djur och miljö finns ett gemensamt insamlingsmål inom EU om att 77 procent av alla plastförpackningar ska samlas in för att materialåtervinnas till år 2025, vilket utökas till 90 procent år 2029. För att uppnå dessa mål ska medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder.⁸

Statistik från Avfall Sverige visar att den totala mängden insamlade förpackningar per person är betydligt högre i de kommuner som redan har fastighetsnära insamling, jämfört med de som inte har infört detta. Kunderna med fastighetsnära insamling av förpackningsavfall är också generellt mer nöjda.⁹ Den nya ansvarsfördelningen blir ett steg mot att öka antalet återvunna förpackningar, och framför allt plastförpackningar.

2. PRODUCENTANSVAR FÖR FÖRPACKNINGAR

Inom EU och Sverige finns det idag producentansvar för förpackningar i syfte att minska mängden förpackningar och därmed mängden avfall, men även för att styra mot material fria från miljöfarliga ämnen. Producentansvaret innebär att företagen ska ta fram produkter som är resurssnåla, lätta att återvinna och de ska vara fria från miljöfarliga ämnen. Producentansvaret omfattar de företag som säljer, importerar, tillverkar eller på annat sätt för in en produkt i Sverige.¹⁰

Grundtanken med producentansvaret är att den som förorenar ska betala. Producentansvaret har inneburit att förpackningsproducenterna har burit huvudansvaret för insamling av förbrukade förpackningar, sedan år 1994. Sedan 1997 har det funnits möjlighet för kommunerna att ha egna, kompletterande insamlingssystem. Denna möjlighet har inneburit att cirka 70 kommuner har infört fastighetsnära insamling av förpackningar på frivillig basis. Denna insamling har finansierats av kommunmedborgare via renhållningsavgifter, i stället för av

4 <https://www.naturvardsverket.se/om-oss/aktuellt/nyheter-och-pessmeddelanden/2023/december/farrepappersforpackningar-atervinns-i-sverige/>

5 <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/miljo/atervinning-av-forpackningar-i-sverige/>

6 <https://fti.se/om-fti/statistik>

7 <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/miljo/atervinning-av-forpackningar-i-sverige/>

8 <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/avfall/avfallslag/plastavfall/>

9 <https://www.avfallsverige.se/aktuellt/nyheter/fastighetsnara-insamling-ger-bättre-sortering/>

10 <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/avfall/pagaende-arbeten/producentansvar-for-att-forebygga-avfall/>

producenterna. Även privata entreprenörer har erbjudit fastighetsnära insamling till flerbostadshus, vilket har bekostats delvis av fastighetsägarna.¹¹

För att möta kraven som infördes i och med producentansvaret i mitten av 1990-talet gick producenterna ihop och bildade olika materialbolag. Dessa materialbolag gick i sin tur ihop och bildade Förpacknings- och Tidningsinsamlingen (FTI) som samlar in förpackningar via återvinningsstationer och vars system finansieras främst av de förpackningsavgifter som producenterna betalar.¹²

3. NY LAGSTIFTNING

I juni 2020 inkom Naturvårdsverket med en skrivelse till regeringen om att se över förordningen (2018:1462) om producentansvar för förpackningar. Syftet var att försöka få till förändringar som skulle öka återvinningsgraden och effektivisera insamlingen av förpackningsavfall genom bland annat nya och tydligare roller för både kommuner och producenter. Ytterligare anledning var även att få en trevligare stadsmiljö med färre transporter och mindre nedskräpning då de offentliga återvinningstationerna bidrog till en skräpigare miljö runtomkring containrarna. Skrivelsen ledde till att en utredning tillsattes inom Miljödepartementet som resulterade i promemorian En förbättrad förpackningsinsamling – nya roller för kommuner och producenter.

I promemorian föreslogs att kommunerna ska samla in förpackningsavfall från hushåll och verksamheter som är belägna i samma lokaler som flerbostadshus, men att producentansvaret ska finnas kvar. Detta innebär att alla producenter måste ansluta sig till producentansvarsorganisationer som både tar emot avfallet i nästa skede och som även ersätter kommunerna för kostnaderna för insamlingen genom avgifter som Naturvårdsverket fastställer.¹³

11 Prop. 2021/22:219 Ordning och reda på avfallet, s. 73

12 <https://fti.se/om-fti/vart-uppdrag>

13 Prop. 2021/22:219 Ordning och reda på avfallet, s. 20

I juli 2022 beslutade regeringen om att producentansvaret för förpackningar ska kvarstå, men att det operationella ansvaret för att samla in förpackningsavfallet ska övergå till kommunerna från och med den 1 januari 2024.¹⁴ Syftet med förändringen av lagstiftningen är öka återvinningen av förpackningar genom att underlätta för hushållen att återvinna och placera återvinningsplatserna och hämtningskärlen i anslutning till bostadshusen. Framför allt är det essentiellt att öka återvinningen av plast och lagändringen är ett led i att uppnå de återvinningsmål som regeringen har satt upp för Sverige.

Både regeringen och kommunerna har tidigare varit missnöjda med hur transporter har skötts av förpackningsproducenterna vilket ledde till flera dialoger med producenterna om hur situationen skulle lösas och vem som skulle ta ansvar för vad. Diskussionen landade i att flytta över ansvaret också för att förpackningsproducenterna skulle kunna fokusera sin verksamhet på att förbättra sina produkter och göra dem mer resurseffektiva och miljövänliga, medan kommunen i stället sköter och ansvarar för transporter av det avfall som produceras.

I och med den nya lagändringen är det endast kommunen, eller den som kommunen ger i uppdrag, som får samla in förpackningsavfall från hushåll och samlokaliserade verksamheter. Senast den 1 januari 2027 ska kommunerna ha sett till att ändringen är implementerad, det vill säga att de har ordnat separat fastighetsnära insamling av förpackningar och även lättillgängliga insamlingsplatser för skrymmande förpackningar. Det finns inga sanktioner att ta till i de fall kommunen inte har klarat av att färdigställa den nya formen av avfallshämtning i tid, vilket är märkligt.¹⁵

Kommunerna ansvarar idag för insamling av hushållsavfall som inte ska återvinnas, en tjänst som kommunerna antingen upphandlar eller driver på egen hand. Den nya regleringen kommer att innebära ett utökat ansvar för kommunerna, vilket också kommer att speglas i upphandlingarna framöver. Flera delar av kommunernas förvaltningsorganisation, som exempelvis kommunledningen, stadsbyggnadskontoret och upphandlingsenheten kommer att behöva tillsätta resurser för att lösa detta. Eftersom tjänsten är ett kommunalt ansvar faller ansvaret för att besluta om hur den ska verkställas på kommunen. Ett eventuellt föreläggande skulle däremot kunna komma från tillsynsmyndigheten.¹⁶

14 [https://www.regeringen.se/artiklar/2022/07/nya-forbattrade-regler-om-forpackningsinsamlingen/](https://www.regeringen.se/artiklar/2022/07/nya-forbatttrade-regler-om-forpackningsinsamlingen/)

15 <https://www.avfallsverige.se/for-medlemmar/vanliga-fragor-och-svar/forpackningsavfall/>

16 <https://www.avfallsverige.se/for-medlemmar/vanliga-fragor-och-svar/forpackningsavfall/>

4. KOMMUNERNAS KLIMATMÅL

Minskad konsumtion, återbruk och återvinning är viktiga delar av klimatomställningen och för att uppnå andra miljömål. År 2017 antog Sverige ett klimatpolitiskt ramverk som består av en klimatlag, klimatmål och ett klimatpolitiskt råd. Sveriges långsiktiga klimatmål är att landet ska ha noll nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären senast år 2045. Därefter ska Sverige uppnå negativa utsläpp. Inom ramverket finns ett etappmål för inrikes transporter, vilket innebär utsläppen från dessa ska minska med minst 70 procent till år 2030, jämfört med år 2010.¹⁷ Återvinning av framför allt plast är viktigt för att minska användningen av jungfrulig fossil plast och på så sätt bidra till att minska utsläppen av växthusgaser.¹⁸ Klimatpolitiska rådet har även pekat ut transportområdet som särskilt kritiskt för att nå de svenska klimatmålen.¹⁹

Genom satsningen Klimatneutrala städer 2030 och Klimatkontrakt 2030 har 23 svenska kommuner skrivit på kontrakt för att ställa om till att bli hållbara och klimatneutrala. Innehållet revideras varje år, både på lokal och nationell nivå, för att hitta en bra väg framåt.²⁰ Klimatkontraktet ligger i linje med EU:s arbete för klimatneutrala städer och under våren 2022 antogs Stockholm som en av 100 utvalda klimatstäder i EU, tillsammans med Göteborg, Malmö, Umeå, Gävle, Helsingborg och Lund. Detta innebär att kommunerna, med hjälp av NetZeroCities, ska bli klimatneutrala till år 2030.²¹

Stockholms stad ska ha en fossilfri organisation till år 2030 och hela kommunen ska vara fossilfri och klimatpositiv till år 2040. För att uppnå dessa mål krävs hållbara transporter och en minskning av de negativa konsekvenserna av vägtrafiken, så som buller, trängsel, luftföroreningar och klimatpåverkan.²² I Stockholms stads miljöprogram ingår därför bland annat att ställa krav på fossilfria transporttjänster i upphandlingar.²³

17 <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomställningen/sveriges-klimatarbete/sveriges-klimat-mal-och-klimatpolitiska-ramverk/>

18 <https://www.naturvardsverket.se/publikationer/6900/kemisk-atervinning-av-plast/>

19 Miljöprogram 2020-2023, Stockholms stad, s. 11

20 <https://www.viablecities.se/klimatkontrakt-2030>

21 <https://eurocities.eu/latest/the-100-climate-neutral-and-smart-cities-by-2030/>

22 <https://start.stockholm/om-stockholms-stad/sa-arbetar-staden/klimat-och-miljo/>

23 Miljöprogram 2020-2023, Stockholms stad, s. 16

Även Göteborgs stad har ambitiösa klimatmål. Till år 2030 ska klimatpåverkan från transporter minska med 90 procent jämfört med år 2010 och kommunens egen fordonsflotta ska vara fossilfri senast 2023. För att uppnå dessa mål konstaterar Göteborgs stad att kraftfulla åtgärder behöver införas. Elektrifiering och övergång till biodrivmedel är essentiellt för att uppnå målen, men utöver det kommer transporter med bil och andra motorfordon att behöva minska kraftigt.²⁴

Genom Klimatomställning Malmö utforskar Malmö stad tillsammans med näringslivet hur de kan öka takten med klimatomställningen för att uppnå klimatmålen till 2030.²⁵ Även i Malmö ska kommunens egen organisation ha nettonollutsläpp till år 2030. Som en del av arbetet för att uppnå målet har kommunens fordonsflotta nästan helt bytts ut till el- och gasdrivna fordon.²⁶

Sveriges kommuner har generellt sett höga klimatambitioner och mål att vara klimatneutrala till någon gång mellan 2030 och 2040. Kommunens egna verksamheter ska visa vägen, vilket också bör speglas i de upphandlingar som kommunerna genomför. För att uppnå sina klimatmål i tid behöver kommunerna därför ställa krav på fossilfria drivmedel hos sina underleverantörer för avfallshämtning och även underlätta för leverantörerna att planera sina körningar så att de blir så korta och effektiva som möjligt. Även om klimatmålen inte ska vara uppnådda förrän år 2030 är detta en stor omställning som behöver göras. Många kommuner har redan påbörjat arbetet med övergång till fossilfria drivmedel men det behöver ske i alla led, och inkludera alla former av transporter och fordon, även de som kommunernas leverantörer använder.

5. UPPHANDLINGAR OCH LEVERANSER

I Sverige finns det 290 kommuner, för vilka de nya reglerna kommer att träda i kraft samtidigt, om än under en treårsperiod. Varje kommun kommer att behöva omorganisera och anpassa sina insamlingssystem, samt i och med det, fastställa vilka krav som behöver ställas på leverantörer och fordon i upphandlingar.

Gällande krav på fordon i upphandlingar kommer det att krävas framförhållning. Många kommuner har redan idag krav på fossilfria drivmedel för att kunna leva upp till sina klimat- och miljömål. Dessa krav kommer att börja ställas i allt fler kommuner och på allt fler fordon. Samtidigt kommer fordonen att behöva anpassas efter hämtning av avfall separerade i olika kärl, vilket innebär att i de fall omlastning av avfall inte får ske så kommer sopbilen att behöva flera fack i lastutrymmet.

Företaget NTM är en av leverantörerna på den svenska marknaden som tillverkar sopbilar med fyrfacksaggregat. Inför att den nya lagändringen träder i kraft har företaget ställt om sin verksamhet för att utöka produktionen av fyrfacksaggregat eftersom behovet bedöms vara närmare 800 sopbilar om det ställs krav på fyrfackslösningar i alla kommuner. För att kunna leverera fordonen i tid, och med de egenskaper som kommunerna kräver i sina upphandlingar, behövs dock framförhållning från kommunerna samt en god dialog med utförare och leverantörer så att även de kan planera sin verksamhet.

Sopbilar med fyrfacksaggregat är stora fordon som fungerar bra på normalstora vägar, men som blir svårare att manövrera på trånga gator och återvändsgränder. Hushållens

24 Uppföljning av mål och delmål i Göteborgs Stad miljö- och klimatprogram 2021-2030, s. 39

25 <https://malmo.se/Miljo-och-klimat/Sa-jobbar-vi-med-vara-miljo--och-klimatmal/Miljo--och-klimatprojekt/Klimatneutralt-Malmo-2030.html>

26 <https://malmo.se/Miljo-och-klimat/Sa-jobbar-vi-med-vara-miljo--och-klimatmal/Sex-mal-for-minsta-mojliga-klimatpaverkan/Nettonollutslapp-Malmo-stad.html>

förpackningsavfall kommer att vara indelade i fler än fyra sektioner vilket kommer innebära att fordonen får köra fram och tillbaka för att hämta avfall i omgångar. När avlastningsplatsen ligger långt borta och det inte finns möjlighet till omlastning på en mer central plats kan den extra körsträckan bli väldigt mycket längre än nödvändigt.

6. ANALYS

De nya reglerna är ett steg i rätt riktning för ökad återvinning i Sverige och kommer samtidigt att innebära stora förändringar för Sveriges kommuner. Det är en omställning av avfallshandlingen som sker samtidigt som kommunernas transportflotta går över till fossilfria bränslen och transporter effektiviseras för att minska koldioxidutsläppen. Kommunerna behöver ta hänsyn till båda dessa aspekter i sina upphandlingar, både vad gäller krav på fordon och transportörer.

För att lyckas med övergången kommer det att behövas handlingskraft, flexibilitet och lyhördhet. Fordonen behöver vara anpassade efter att kunna lyfta och tömma flera separata kärl samt kunna ta sig fram utan att blockera trafiken. Det kommer också att finnas behov av att planera och strukturera hämtningarna på ett effektivt sätt för att undvika onödiga transportsträckor av avfallet som försvårar kommunernas mål med minskade utsläpp och bättre stadsmiljöer.

Trots att beslutet om lagändringen fattades redan i juli förra året står flertalet kommuner oförberedda inför förändringen som träder i kraft den 1 januari 2024. I stället för att anpassa krav och förutsättningar i sina upphandlingar fortsätter kommunerna på samma sätt som förut. Dessutom ställer vissa kommuner inte ens krav på vilken typ av drivmedel som ska användas. Även om lagändringen inte ska vara slutligt implementerad förrän januari 2027 och klimat- och miljömålen ska vara uppnådda 2030 så är det hög tid att börja agera redan nu för att kommunerna ska kunna klara av sitt nya ansvarsområde, och samtidigt ha en verksamhet som är långsiktig och hållbar.

Diskussionen om ändringen av det operativa ansvaret för hämtningen av förpackningsavfall har pågått i flera år och kommunerna har länge känt till att ändringen är på väg. Trots detta har få initiativ till den omfattande förändringen tagits. Ett fåtal kommuner har redan genomfört fastighetsnära insamling av förpackningar i vissa områden, men långt ifrån alla har gjort det. De flesta kommuner har knappt påbörjat arbetet med övergången överhuvudtaget och verkar vilja vänta in i det sista med att genomföra förändringarna.

Kommuner måste börja införa fastighetsnära insamling av förpackningsavfall redan nu, annars riskerar vi en systemkollaps där insamlingen av förpackningsavfall inte fungerar. För samtidigt som det nya systemet introduceras kommer det gamla, med allmänna återvinningstationer placerade runt om i kommunerna, att avvecklas. Detta kan komma att innebära att medborgarna på många håll i landet står utan någon insamling, och att det inte finns någon annat alternativ än att slänga förpackningarna bland restavfallet. Risken är då stor att återvinningen av förpackningsmaterial minskar rejält och bidrar till att varken miljö- eller återvinningens målen uppnås.

Det krävs också framförhållning vid beställning av fordon som kan hämta flera typer av avfall samtidigt, och som dessutom kör på fossilfria drivmedel.

Om dialogen, samarbeten och förberedelserna hade startat i tid hade övergången av ansvaret till kommunerna kunnat ske på ett smidigt sätt. Då de flesta kommuner inte tagit initiativ för att möta det behov som förändringen innebär, är risken stor att situationen blir kaotisk.

Nu är det hög tid för kommunerna att påbörja arbetet för att klara övergången till fastighetsnära insamling av förpackningsavfall. Det absolut viktigaste för en lyckad övergång av det operativa ansvaret är att kommunerna inte avvaktar mer – genomförandet måste påbörjas nu.

SEX FÖRSLAG TILL KOMMUNERNA

1. UPPHANDLA NU OCH SMART – VAR FÖRBEREDDA

Det finns visserligen inga krav på att de nya lösningarna för förpackningsinsamlingen ska vara helt klara innan 1 januari 2027. Det är dock hundratals kommuner som ska ställa om under de kommande tre åren, vilket kommer att göra omställningen svår att genomföra om alla väljer att vänta till in i det sista. För att underlätta för underleverantörer och transportörer att planera sina verksamheter och leverera rätt lösningar i tid behöver kommunerna se till att utforma sina upphandlingar efter de nya kraven redan nu.

Kommunerna behöver implementera förändringarna stegvis och ge leverantörerna rätt förutsättningar för att hantera det nya systemet så att allt är på plats när det väl är dags. För att beställa de fordon som krävs, det vill säga som med fossilfria drivmedel och fyrackslösningar för insamling av olika typer av avfall, behövs framförhållning. I dagsläget finns det en leverantör av fyracksaggregat i sopbilar till alla kommuner i Sverige. De kommer att behöva få beställningarna i god tid för att ha möjlighet att kunna leverera fordonen till januari 2027.

2. UNDBIK ONÖDIGA TRANSPORTER

I framför allt storstadsregionerna behöver grannkommunerna tillåta att insamling av avfall sker över kommungränserna för att transporter ska kunna samordnas på ett effektivt sätt i områden som ligger nära varandra men inom olika kommuner. För att underlätta lossning och omlastning och minska transporter bör kommunerna även undersöka möjligheterna att samarbeta med varandra för att hitta lämpliga omlastnings- och lossningsplatser som kan användas gemensamt av båda kommunerna. Detta blir både mer platseffektivt och kan förkorta transporter i respektive kommun.

Vid upphandling av mottagningsanläggningar bör kommunerna utgå från klimatnytta och närhet, i stället för lägsta pris. Premiera mottagningsanläggningar som ligger nära insamlingsområdet eftersom det innebär kortare transporter och därmed mindre klimat- och miljöpåverkan.

3. VISA PÅ FLEXIBILITET

När en och samma leverantör hämtar både hushållsavfall och förpackningsavfall direkt från hushållen kommer det troligen innebära färre och mer effektiva transporter i städerna. Olika områden i kommunen kommer att ha olika förutsättningar för framkomlighet, både sett till trafik och storlek på själva vägarna. Kommunerna bör därför vara öppna för olika lösningar, så som mindre sopbilar med färre fraktioner och omlastningsplatser belägna mer centralt för att undvika onödiga transporter som genererar utsläpp, buller och trängsel på vägarna. Fordonen bör även tillåtas att stå lastade under natten så att rutten och tömning kan planeras på ett mer effektivt sätt där körsträckan minimeras.

4. LÄR AV VARANDRA

Dela erfarenheter med andra kommuner om vilka krav ni ställer i upphandlingarna och hur ni utformar insamlingsverksamheten utifrån de nya, nationella kraven. Hur planeras rutterna, vilka fordon används samt var och hur kan kommunen tillåta att omlastning får ske för att effektivisera rutterna och minska körsträckorna? Lär av varandra och hitta också möjliga samarbeten mellan kommunerna.

5. SKAPA EN GEMENSAM FÄRDPLAN

Samarbeta med andra aktörer, så väl andra kommuner som näringslivet, för att dela kunskap med varandra och gemensamt staka ut en väg framåt för en framgångsrik implementering av de nya reglerna i hela landet. Ha en öppen dialog med leverantörer för att hitta samarbeten kring omlastningsplatser och effektivt samnyttjande av fordon i de fall det behövs. Sätt upp tidplan, mål, delmål och riktlinjer i en gemensam färdplan för hur avfalls- och återvinningsbranschen ska arbeta ihop med kommunerna. För att bli framgångsrikt behöver detta arbete sättas i gång så snart som möjligt då den nya lagstiftningen träder i kraft vid årsskiftet.

6. KOMMUNICERA

Kommunicera med leverantörer och fastighetsägare om hur implementeringen av de nya reglerna kommer att ske och vilken tidplan som finns. Berätta om vilket stöd som kan ges och hur olika aktörer kan bidra till att optimera implementeringen av den nya lagstiftningen. Berätta också om hur förändringen bidrar till att Sverige uppnår sina klimat- och miljömål och att alla medborgare kan bidra till detta.

HUVUDKONTOR
Varuvägen 9A
125 30 Älvsjö

Tel. 020-150 520
info@urbaser.se